

# Euro-Negotiations

Euro-Negotiations

Jean Monnet Ad Personam Chair „European Politics and Negotiation in the European Union”  
Newsletter, Issue 1 – December 2011

Călin-Ștefan GEORGIA

## Modificări aduse Regulamentului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

**Î**n decembrie 2010 a intrat în dezbateră Parlamentului European (PE) și a Consiliului Uniunii Europene proiectul de Regulament privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, care își propune reformularea directivei Consiliului EC nr. 44/2001 din 02.12.2000.

Obiectivul principal al acestui proiect, inițiat de Comisia Europeană, este armonizarea judiciară europeană prin adaptarea la situația de fapt emergentă în urma aderării ultimelor state membre, precum și a evoluției mediului socio-juridic din ultima decadă de la intrarea în vigoare a precedentului act normativ european care reglementa aceste chestiuni, directiva Consiliului EC nr. 44/2001.<sup>1</sup>

Un alt obiectiv urmărit prin această inițiativă normativă a Comisiei este înlesnirea accesului la justiție al părților dinafara Uniunii, când aceștia au domiciliul într-un Stat Membru. În acest sens, Comisia propune optimizarea interacțiunilor comerciale cu partenerii din state terțe prin uniformizarea legislațiilor naționale și asigurarea respectării legislației obligatorii a Uniunii care normează și protejează aceste raporturi juridice. În subsidiar, Comisia a mai identificat și necesitatea redresării chestiunii alegerii forului legislativ. În prezent, instanța de judecată desemnată a dezlega o pricină în baza unui acord de alegere a forului este

obligată să suspende acțiunea în cazul în care există deja o altă sesizare pe rolul unei instanțe diferite. Astfel, în reglementarea actuală există posibilitatea întârzierii și chiar a alterării abuzive a procesului de justiție prin sesizarea inițială a unor foruri care nu dețin competențe în judecarea pricinilor.

Nu în ultimul rând, Comisia a identificat nevoia îmbunătățirii relației dintre procedura de arbitraj și cea contencioasă, fără însă a aduce norme specifice de reglementare a procedurii de arbitraj. Cu toate acestea, Comisia arată că, în prezent, prevederile normative actuale care oferă posibilitatea anulării efectelor acordurilor arbitrale de către instanțele de judecată, astfel ducând la ineficiența acestui tip de procedură alternativă de rezoluție a conflictelor.

Potrivit procedurii ordinare, acest proiect legislative a fost transmis atât Consiliului Uniunii Europene, cât și Parlamentului European. Analiza acestui act normativ se realizează în paralel de către cele două instituții comunitare, iar Comisia Europeană urmărește îndeaproape și participă activ la acest proces.

Înaintată Parlamentului European, în 15.12.2010, conducerea PE a numit drept comisie competentă de fond Comisia pentru afaceri juridice (JURI), iar pentru aviz s-a solicitat consultarea Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (EMPL). Ca raportoare pentru aviz din partea EMPL a fost desemnată socialista Evelyn Regner.

Dezbaterele din cadrul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale au început în

<sup>1</sup>

<http://www.europeanlawmonitor.org/legislation/2010/COM2010748text.pdf>, accesat în 06.08.2012;

12.09.2011 de la Bruxelles<sup>2</sup>, după ce JURI și-a exprimat primul său punct de vedere, prin raportul său din 29 iunie 2011.<sup>3</sup>

În timpul reuniunii EMPL, din septembrie 2011, s-a examinat proiectul de aviz<sup>4</sup> depus, în 30.08.2011, de către raportoarea Evelyn Regner. Documentul solicită Comisiei pentru afaceri juridice avizul pentru încorporarea a opt amendamente propuse de EMPL în proiectul actului normativ dezbătut.

Chestiunile pe care le aduce în discuție Comisia parlamentară se referă la:

❖ Interpretarea articolului 43 din Tratatul de la Nisa, în sensul restricționării libertății unui cetățean al unui stat membru de a înființa entități juridice în alt stat membru. În acest sens, s-a invocat hotărârea Curții de Justiție a UE (cazul C-438/05<sup>5</sup>), prin care se arată că articolul invocat protejează libertățile menționate, fiind opozabile chiar și cu interesele sindicatelor, dar că s-ar admite excepții de la aceasta în cazul în care interesul public ar dicta-o. Bineînțeles, în logica articolului 43, pronunțarea asupra acestei excepții revine instanțelor naționale competente. Proiectul de aviz a argumentat că aceste prevederi ar trebui normate diferit în proiectul propus de Comisia Europeană, pentru a se evita situațiile în care instanțele civile dintr-un stat membru s-ar pronunța în aceste cauze, fiind străine de consecințele socio-economice create prin admiterea sau respingerea acțiunilor colective ale sindicatelor (*Industrial action*), mai ales în contextul prezent al globalizării.

❖ Totodată, se arată că demersurile propuse de proiectul normativ supus dezbaterii, de eliminare a instituției *exequatur* presupune instituirea prealabilă a unor mecanisme stringente de siguranță care să asigure respectarea drepturilor și libertăților fundamentale. În acest sens, Comisia pentru afaceri juridice este chemată să elaboreze un catalog al standardelor minime pentru asigurarea unor mecanisme procedurale de siguranță și stabilire a jurisdicției.

❖ O altă propunere a Raportului de aviz privește extinderea regulilor comunitare referitoare la jurisdicția exclusivă în chestiunile legate de bunuri imobiliare. Aceste prevederi normative s-ar extinde

<sup>2</sup>[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009\\_2014/organe/s/empl/empl\\_20110912\\_1900.htm](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/organe/s/empl/empl_20110912_1900.htm) accesat în 06.08.2012;

<sup>3</sup> <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fNONSGML%2bCOMPARL%2bPE-467.046%2b01%2bDOC%2bPDF%2bV0%2f%2fRO>

<sup>4</sup> [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009\\_2014/documents/empl/pa/874/874463/874463en.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/empl/pa/874/874463/874463en.pdf) accesat în 06.08.2012.

<sup>5</sup> The International Transport Workers' Federation și The Finnish Seamen's Union vs. Viking Line ABP și OÜ Viking Line Eesti

la mediul procedural al unor state terțe, împreună cu extinderea și a regulilor jurisdicționale în materia raporturilor de consum și a celor specifice dreptului muncii. În continuare, se ridică problema definiției sediului companiilor așa cum este reglementat în Regulamentul Brussel I, arătând că se impune o interpretare mai complexă care să țină cont de dreptul comercial european, aflat în plină dezvoltare.

În continuarea acestei argumentări, proiectul de aviz expune cele opt amendamente pe care le propune.

Discuțiile avute în reuniunea din 12.09.2012 au înregistrat intervențiile atât ale raportorului de aviz, Evelyn Regner, cât și ale lui Raffaele Baldassarre (PPE-CD), Pervenche Berès (S&D), Kinga Gönz (S&D) și a lui Jesus Garijo (din partea Comisiei Europene). Termenul pentru depunerea amendamentelor din partea membrilor comisiei parlamentare a fost stabilit pentru 16 septembrie 2011. În acest sens, au fost cuprinse opt amendamente noi, care au fost examinate în cadrul reuniunilor din 05 octombrie 2011 și 7 noiembrie 2011.

Ca urmare a votului exprimat la ultima reuniune, comisia de aviz a propus instituirea noului articol 1a, prin care se face o caracterizare generală a proiectului legislativ propus, cu trimiteri la Directiva Consiliului CE nr. 44/2001 din 02.12.2000 pe care vine să o reformeze și să o adapteze la contextul actual al Uniunii.

Un alt amendament adoptat de către comisia parlamentară propune inserarea unui nou articol, 1b, prin care se instituie norme jurisdicționale privind acțiunile colective ale entităților sindicale (*Industrial action*), abilitând instanțele naționale ale statului membru pe teritoriul căruia au loc sus-amintitele acțiuni sindicale.

Eurodeputatul lituanian Rolandas Paksas a propus modificarea textului articolului nr. 4, alineatul 7- ultima teză, propus de Comisia Europeană, care face referire la competența unei instanțe în cazul unui litigiu asupra unei remunerații destinate asistenței unei încărcături sau a unor mărfuri în condițiile în care pârâtul are sau a avut un drept asupra încărcăturii. Amendamentul adoptat impune ca, în situația descrisă mai sus, pârâtul să fie sau să fi fost titularul dreptului de proprietate asupra acelei încărcături.

Raportoarea Evelyn Regner a solicitat introducerea unei noi litere în articolul 22 la punctul 1, din textul Comisiei Europene. Această modificare are în vedere excepțiile de la jurisdicția exclusivă a unei instanțe aparținând unui stat membru. Astfel, se

propune instituirea unei noi excepții în materia dreptului muncii, care oferă competență jurisdicțională instanțelor naționale în litigiile care au ca obiect acest tip de raporturi juridice.

În urma adoptării acestui proiect de aviz, Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale a înaintat, în 10 noiembrie 2011, avizul său Comisiei pentru afaceri juridice, urmând ca acesta să formuleze poziția finală.

În paralel cu aceste dezbateri, Consiliul Uniunii Europene a procedat la propria sa evaluare a documentului propus de către Comisia Europeană. Primit în data de 16 decembrie 2010, actul normativ inițiat de Comisie a fost pus la dispoziția delegațiilor, fiind transmis Comitetului Reprezentanților Permanenți ai Statelor Membre în data de 28 ianuarie 2011. Grupul de lucru « drept civil » din cadrul Consiliului a elaborat trei rapoarte (29 iunie 2011, respectiv, 4 noiembrie 2011 și 8 noiembrie 2011), care au stat la baza poziției COREPER din 29 noiembrie 2011.

Primele două rapoarte ale Grupului de lucru « drept civil » din cadrul Consiliului sunt expresia unei optimizări pe fond al proiectului, însumând mici corecturi și armonizări textuale pentru conformitate. Cel de-al treilea raport, mai complex, face o scurtă descriere a situației actuale privind recunoașterea inter-jurisdicțională a hotărârilor judecătorești. Potrivit Regulamentului Bruxelles I, o sentință pronunțată într-un stat membru se recunoaște automat în orice alt stat membru, fără a fi necesară o procedură specială. Cu toate acestea, această recunoaștere automată are la bază premisa că nu sunt întrunite anumite excepții, cuprinse expres în Regulament. Pe lângă această recunoaștere automată, există și posibilitatea solicitării ca instanțele să recunoască aceste hotărâri. În plus, punerea în executare a hotărârilor judecătorești se face în baza hotărârii de încuviințare a executării, care se poate declanșa printr-o procedură specială, a cărei aprobare este condiționată de lipsa incidenței unor excepții, similare cu cele amintite la punctul precedent.

În continuare, Grupul de lucru expune celelalte aspecte relevante din proiectul de modificare a Regulamentului amintit. Ca atare, se vorbește despre recunoașterea și executarea automată a hotărârilor, fără vreo procedură de evaluare preliminară precum și eliminarea procedurii de exequatur; excepțiile și reglementarea în caz de refuz al recunoașterii și al executării hotărârilor; asigurarea legalității procedurii automate de recunoaștere a hotărârilor prin instituirea unei « declarații cu privire la absența motivelor de refuz » ce ar putea fi solicitată de orice parte interesată, precum și despre adaptarea

măsurilor impuse prin hotărârea judecătorească la dreptul intern al Statului Membru în care se face executarea hotărârii.

Având ca fundament acest punct de vedere tehnic, COREPER a propus, în 29 noiembrie 2011, câteva orientări cu privire la acest proiect de modificare a Regulamentului.

În ceea ce privește principiile generale care stau la baza acestei inițiative normative, COREPER face următoarele recomandări :

- ❖ Reiterează poziția Grupului de lucru asupra adoptării unor proceduri automate de recunoaștere de către Statele Membre a hotărârilor investite cu putere executorie de instanțele unuia dintre acestea, fără a mai fi nevoie de o hotărâre de încuviințare a executării ;
- ❖ În ceea ce privește eliminarea procedurii de exequatur, aceasta ar trebui aplicată tuturor hotărârilor din materie civilă și comercială, fără excepții ;
- ❖ Executarea acestor hotărâri de către autoritățile competente ar trebui să se facă fără verificarea și controlarea motivelor de refuz al executării, contestarea acestora fiind posibilă doar prin solicitarea refuzului executării ;
- ❖ Contestarea recunoașterii ar trebui să opereze în baza excepțiilor prevăzute în viitorul Regulament ;
- ❖ Susține poziția Grupului de lucru vis-a-vis de cerința imperativă a competenței de judecată a instanței care se pronunță asupra refuzului recunoașterii unei hotărâri pe cale incidentală ;
- ❖ Reiterează poziția grupului de lucru în legătură cu asigurarea legalității procedurii automate prin instituirea unei « declarații cu privire la absența motivelor de refuz » care ar putea fi solicitată de orice persoană interesată ;
- ❖ Face recomandări ca în cazul procedurilor provizorii, inclusiv în cel al măsurilor de conservare, să se instituie o excepție de la recunoașterea automată a hotărârilor în cazul în care hotărârea vizată este pronunțată în lipsă (ex parte)
- ❖ Recomandă ca în cazul executării unor penalități, acestea să fie fixate definitiv de către instanța care a emis hotărârea recunoscută ;
- ❖ Reiterează poziția Grupului de lucru în privința recunoașterii automate a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare cu forță executorie similar cu recunoașterea hotărârilor judecătorești, excepție

fiind cazurile în care prin acestea se aduce atingere ordinii publice ;

Ca addendum la aceasta, COREPER subliniază că nu trebuie ignorat nivelul de încredere la care s-a ajuns deja în privința recunoașterii actelor juridice, recomandând în continuare examinarea Regulamentului (CE) nr. 805/2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European pentru creanțele necontestate.

COREPER completează textul poziției sale cu recomandări referitoare la procedura de executare a hotărârilor în care sunt tratate atât chestiuni legate de armonizarea procedurilor cât și de condițiile imperative pe care un act de executare trebuie să le îndeplinească.

Ultima secțiune a recomandărilor COREPER are în vedere garanțiile legalității hotărârilor recunoscute și/sau puse în executare în condițiile acestui proiect. Poziția COREPER notează recomandările sale asupra procedurilor de refuz al recunoașterii sau executării unei hotărâri atât prin trimiteri la Regulament Bruxelles I cât și prin recomandări specifice asupra motivelor de admisibilitate și a procedurii specifice efective.

Acest document al COREPER-ului se va afla pe agenda discuțiilor Consiliului, care va trebui să își exprime poziția comună. Aceasta din urmă va deveni parte a procedurii ordinare de decizie, alături de Raportul elaborat de către Parlamentul European. În lunile care vor urma, această dezbatere va continua.

---

**Jean Monnet Ad Personam Chair**  
**European Politics and Negotiation  
in the European Union**

Project coordinated by Professor Vasile PUȘCAȘ  
Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania  
[vasilepuscas2007@yahoo.com](mailto:vasilepuscas2007@yahoo.com)